

ટી.વી. ઓર અઝાબે કબ્ર



ખતીબ કિતાબ ઘર એન્ડ પ્રિન્ટર્સ
ખાસ બઝાર, તીન દરવાજા, એહમદાબાદ.

બિસ્મિલ્લા હિરુમા નિરહીમ ૦

ટી.વી. ઓર અઝાબે કબ્ર

T.V. Aur Azabe Qabr

Publication No. 147

હમરત મૌલાના અબ્દુર્રહીમ સાહબ સિખ્ખરવી



---: પબ્લીશર્સ :---

ખતીબ કિતાબ ઘર એન્ડ પ્રિન્ટર્સ

ખાસ બજાર, તીન દરવાજા, એહમદાબાદ.

ફોન : 079 - 2535 2468

હદિયા : ૧૦-૦૦

-: કિતાબ કા નામ :-

ટી.વી. ઓર અઝાબે કબ્ર
T.V. Aur Azabe Qabr

Publication No. 147

-: ટાઈપ સેટીંગ :-

એશિયન ગ્રાફિક્સ

સૈયદ ફયમુલ્લાહ આઈ. ખતીબ

૧૭૬૦, ખાસ બજાર, ત્રીન દરવાજા, અહમદાબાદ.

ફોન : 079 - 2535 2468

-: તબાઅત :-

ખતીબ ઓફસેટ

સૈયદ ફતીમુલ્લાહ આઈ. ખતીબ

ખાનજહાન દરવાજા કે સામને, ગાયકવાડ હવેલી રોડ,

જમાલપુર, અહમદાબાદ.

ફોન : 079 - 2538 2232

-: Publishers :-

Khatib Kitab Ghar & Printers

Saiyed Ataullah I. Khatib

Khas Bazar, Three Gate, Ahmedabad.

Phone : 079 - 2535 2468

ફેહરિસ્ત

મઝામીન	સફા નં.
દીન કી બાતેં સુનને કે આદાબ	૫
વાઅઝ કે દૌરાન તસ્બીહ ન પળેં	૬
કબ્રસ્તાન જાને કે આદાબ	૭
કબ્રસ્તાન મેં અપની મૌત કો યાદ કરેં	૭
ઝિન્દગી ભર કી મુહબ્બત કા સિલા	૮
કબ્ર કા અઝાબ બરહક હૈ	૮
આલમે બરઝખ ઔર ઉસકી મિસાલ	૧૧
અઝાબે કબ્ર કા એક વાકિઆ	૧૨
આમ તૌર પર અઝાબે કબ્ર પોશીદા રેહને કી વજહ	૧૪
અઝાબે કબ્ર કા સબબ ગુનાહ હૈ	૧૫
ટી.વી. કા ગુનાહ	૧૬
ફિલ્મ દેખકર ઈસાલે સવાબ	૧૭
ટી.વી. ગુનાહોં કા મઝમુઆ હૈ	૧૮
ટી.વી. ઔર બદનિગાહી	૨૦
ટી.વી. કે સાથ દફન હોને કા ઈબ્રતનાક વાકિઆ	૨૧
ટી.વી. ખરીદને પર અઝાબે કબ્ર	૨૪
નજાત ગુનાહ છોડને પર હૈ	૨૭
મૈયત કનખજૂરોં કે મુહાસરે મેં	૨૮
અઝાન કી બેહુરમતી કા વબાલ	૩૦
ટી.વી. ઔર રમઝાન કી બેહુરમતી	૩૧
અઝાબે કબ્ર સે બચને કા તરીકા	૩૨

બિસમિલ્લા હિરહમા નિર્હીમ

ટી.વી. ઓર અઝાબે કબ્ર

અલ્લમ્હુ લિલ્લાહિ નહમદુહૂ વનસ્તઈનુહૂ વનસ્તગફિરુહૂ
વનુમિનુ બિહી વનતવક્કલુ અલયહિ. વનગિરુ બિલ્લાહિ મિન
શુરરી અન્હુસિના વ મિન સયયિઆતિ અન્માલિના, મય્યહ
દિહિલ્લાહૂ ફલા મુદિલ્લા લહૂ, વમંય યુદલિલ્હૂ ફલા હાદિયા
લહૂ, વ અશહદુ અલ્લા ઈલાહા ઈલ્લલ્લાહુ વહદહૂ લા શરીકા
લહૂ, વ અશહદુ અન્ના સયયિદના વનબીયયિના વ મૌલાના
મુહમ્મદન અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ, સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ
વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી વ બારકા વસલ્લમા તસ્લીમન
કસીરન કસીરા. અમ્મા બાદ ફ અગિરુ બિલ્લાહિ મિનશયતા
નિર્હીમ, બિસમિલ્લા હિરહમા નિર્હીમ. ઈન તજતનિબૂ
કબાઈરા મા તન્હવના અન્હુ નુકફ ફિર અન્કુમ સયયિઆતિકુમ
વનુદખિલ્કુમ મુદખલન કરીમા. (સૂરતુન નિસા, આયત-૩૧)

હક તઆલા કા ઈર્શાદ હૈ ! જિન કામોં સે તુમકો મના ક્રિયા
જા રહા હૈ અગર તુમ ઉન મમ્નુઆત મેં સે જો બળે બળે ગુનાહ
હૈં ઉનસે બચતે રહોગે તો હમ અપને કાઈદે સે તુમ્હારે છોટે
છોટે કુસૂર ઓર ગુનાહે સગીરહ મુઆફ કર દેંગ ઓર તુમકો
એક બાઈઝઝત મકામ યાની ઝન્નત મેં દાખિલ કર દેંગે.

દીન કી બાતે સુનને કે આઠાબ

મેરે કાબિલે એહતિરામ બુઝુર્ગો, સરકારે દો આલમ જનાબ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ એક મરતબા કિસી અન્સારી સહાબી કે જનાઝે મેં શિરકત ફરમાતે હુએ જન્નતુલ બકી તશરીફ લે ગએ. જબ વહાં પહુંચે તો માલુમ હુઆ કે કબ્ર કી તૈયારી મેં અભી કુછ દેર હૈ. લિહાઝા નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ એક જગહ જલ્વા અફરોઝ હો ગએ. ઈસ હદીસ કે રાવી હઝરત બર્રા બિલ આઝિબ (રદી.) ફરમાતે હૈ કે હમ હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે આસ પાસ બાઅદબ બૈઠ ગએ ઓર હમ ઈસ કૈફિયત કે સાથ બૈઠ ગએ જેસે કે હમારે સરોં પર પરિન્દે હૈ. સહાબાએ કિરામ રિદવાનુલ્લાહ તઆલા અલયહિમ અજમઈન મેં બેપનાહ અદબ ઓર દીન કી તલબ ઓર તબપ પાઈ જાતી થી કે જબ વો હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પાસ દીન કી કોઈ બાત સુનને કે લિએ બૈઠતે તો બિલ્કુલ હમાતન મુતવજજેહ હોકર બૈઠતે થે. ન ઈધર ઉધર દેખતે ઓર ન ઈસ તરહ બૈઠતે જેસે કે ઉન્કે અંદર તલબ નહીં. અદબ ભી યહી હૈ.

હઝરત બર્રા બિન આઝિબ (રદી.) ફરમાતે હૈ કે ઉસ વક્ત હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી કૈફિયત યે થી કે આપ કે હાથ મેં એક છોટી સી લકળી થી, આપકી ગરદન ઝુકી હુઈ થી ઓર જિસ તરહ એક બહુત હી ફિકમન્દ ઈન્સાન બૈઠા હુઆ લકળી સે ઝમીન કો કુરેદા કરતા હૈ બિલ્કુલ ઉસી તરહ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ બૈઠે હુએ લકળી સે ઝમીન કુરેદ રહે થે ઓર એસા મેહસૂસ હો રહા થા કે

हुज़ूर सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम पर बहुत ज़ियादा गम छाया हुआ है और बहुत गेहरी झिंक और सोचमें आप मुतक्कीर हैं और हम सब सड़ाभा बामोश बैठे हैं। उसी दौरान सरकारे दो आलम सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम ने दो या तीन भरतबा अपना सर मुबारक उठाया और फरमाया के क़म्र के अज़ाबसे पनाह मांगो, क़म्र के अज़ाबसे पनाह मांगो, क़म्र के अज़ाब से पनाह मांगो। इसके बाद आप सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम ने क़म्र के अज़ाब और सवाब के बारे में काफ़ी तवील वज़ाहत फरमाई।

वाअज़ के दौरान तस्बीह न पण्डें

ईस हदीस में तीन बातें हमारे दिअे बतौर सबक के मौजूद हैं, पहली बात तो ये है के जब हम किसीके पास दीन की बातें या दीन का तज़क़िरा सुनने के दिअे जायें, या दीनकी बातें सिखने के दिअे या पुछने के दिअे जायें तो उसका ज़रूरी अदब ये है के ईधर उधर के भियावात से अपने ज़हने को पाक साफ़ करके बात केउने वाले की तरफ़ पुरी तरह मुतवज़ज़ेह होकर बैठें। इसी दिअे उल्मा ने फरमाया के दीन के तज़क़िरे के दौरान और वाअज़ के दौरान ज़बान से ज़िक्र भी न करना याहिअे, जैसा के बाज़ लोग वाअज़ के दौरान तस्बीह भी पण्ड रहें छोते हैं और वाअज़ भी सुन रहें छोते हैं। उल्माने अैसा करने से मनी फरमाया है, ईस दिअे के ये सब अदब के भिलाफ़ है। अदब ये है के उस वक़्त ज़बानी ज़िक्र भी मौकुफ़ कर दिया जाअे और हमातन अपने आपको दीन की बातें सुननेमें मशगुल रखा जाअे। जैसा के ईस हदीस से सड़ाभाअे

किराम का ये अमल जाहिर हुआ के वो उमातन हुजुरे अकदस सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम की तरफ़ मुतवज्जह होकर बैठे थे और जैसे जामिद और साकित बैठे थे, जैसे उनके सरोपे परीन्दे बैठे हों, इस लिअे के परीन्दा हमेशा जामिद और गैर जानदार चीज़ पर बैठता है। गोया के वो बिल्कुल बेजान होकर इस तरह बैठे हैं के हिल भी छाज़िर और दिमाग़ भी छाज़िर है।

कब्रस्तान जाने के आदाब

दुसरा अदब इस उद्दीससे ये मालुम हुआ के कब्रस्तान पहुँचने के बाद अगर कब्र तैयार होने में कुछ देर हो तो कब्रस्तानमें बैठ सकते हैं। लेकिन किसी कब्र पर नहीं बैठना याहिअे और न किसी कब्र पर भणा होना याहिअे। आज कल लोग जब कब्रस्तान जाते हैं तो बहुत से लोग कब्रों पर बैठ जाते हैं या भजे हो जाते हैं। शरअन इसकी ईजाज़त नहीं। नाजाईज़ है, इस लिअे कब्र से उटकर बैठना याहिअे और कब्रस्तानमें चलते वक़्त कब्रों के उपर नहीं चलना याहिअे बल्के जो गुज़रगाह बनी हुई हो, उस पर चलना याहिअे।

कब्रस्तान में अपनी मौत को याद करें

अेक और अदब इस उद्दीस में हमारे लिअे ये है के कब्रस्तानमें जाकर हमें अपनी मौत को सोचना याहिअे, अपनी कब्र को सोचना याहिअे, आज कल इस अदब से हमारे अन्दर बणी गइलत पाई जा रही है। जब हम कब्रस्तान की तरफ़ जाते हैं, तो भी दुनिया की बातें करते हैं और कब्रस्तान में पहुँच कर भी दुनिया की बातें करते हैं। वहाँ की कब्रों को

દેખકર હમેં અપની કબ્ર ઔર અપની મૌત યાદ નહીં આતી, હાલાંકે કબ્રસ્તાન જાને કા અસ્લ અદબ યહી હૈ કે વહાં જાકર અપની મૌત કો યાદ કરેં, અપને મરને કો સોચેં ઔર મરનેકે બાદ અપને કબ્ર કે અહવાલ કો સોચેં ઔર યે સોચેં કે આજ યે લોગ જો કબ્રોં મેં મદફૂન હૈ, એક વકત વો થા જબ યે ભી હમારી તરહ દુનિયામેં ખાતે પીતે થે, રેહતે સેહતે થે, લેકિન આજ અપની કબ્રોં કે અંદર અઝાબમેં હૈં યા સવાબમેં હૈં, કુછ પતા નહીં. હમેં ભીં એક દિન યહાં પહુચના હૈ, જિસ તરહ આજ મૈં એક જનાઝે કો લેકર યહાં આયા હું, ઉસી તરહ એક દિન મુઝે ભી જનાઝે કી સુરતમેં યહાં લાયા જાએગા. એક રોઝ મૌત આ જાએગી, ઉસ વકત ન બીવી સાથ આએગી ઔર ન માલ સાથ આએગા, બહુત સે બહુત બચ્ચે કબ્ર તક આ જાએંગે.

ઝિન્દગી ભર કી મુહબ્બત કા સિલા

હઝરત ડોક્ટર અબ્દુલ હઈ સાહબ રહમતુલ્લાહ અલયહિ અલ્લાહ તઆલા ઉનકે દરજાત બુલન્દ ફરમાએ, આમીન. એક મરતબા પાપોશ નગર કે કબ્રસ્તાન મેં હઝરત મૌલાના જફર અહમદ ઉસ્માની (રહ.) કી તદફીન કે મૌકે પર તશરીફ લે ગએ, વહાં હઝરતે વાલા (રહ.) ને યે શે'ર સુનાયા

ઝિન્દગી ભર કી મુહબ્બત કા સિલા યે દે ગએ
દોસ્ત ઔર એહબાબ આકર મુઝકો મિટ્ટી દે ગએ

કિતના ભી ગહરે સે ગહરા દોસ્ત હો, ઉસકી યે કોશિશ ઔર ખ્વાહિશ હોતી હૈ કે કમ અઝ કમ મિટ્ટી દેને મેં ઝરૂર શિરકત હો જાએ ઔર ઉસકો ઈસ મરને વાલે કા આખિરી હક

સમજા જાતા હૈ. ઈસી કો આદમી સોચ લે કે દુનિયા મેં જિતને દોસ્ત વ અહબાબ હૈ, વો બહુત સે બહુત ઈતના કરેંગે કે હમેં કબ્રસ્તાન પહુંચા દેંગે ઔર તીન તીન મુકીયાં મીટી ડાલ કર ચલે જાએંગે ઔર ઝબાન સે યે કહેંગે કે આગે તુ જાને, તેરા અમલ જાને. કબ્રસ્તાન જા કર ઈન બાતોં કો સોચના ચાહિએ, કબ્રસ્તાન જાને કા અસ્લ અદબ યે હૈ, ઈસ કે ઝરિએ ઈન્સાન કે દિલ સે દુનિયા કી મુહબ્બત નિકલતી હૈ ઔર આબિરત કી ફિક પૈદા હોતી હૈ ઔર ઈન્સાન આબિરત કે લિએ મુતફકકિર હોતા હૈ ઔર ફિર આબિરત કી તૈયારી કે લિએ ઉસ કે અન્દર કુછ આમાદગી પૈદા હોતી હૈ.

કબ્ર કા અઝાબ બરહક હૈ

બહરહાલ, ઈસ હદીસ મેં હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને તીન મરતબા ફરમાયા કે કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગો, કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગો, કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગો. ઈસ લિએ ચૌથા આદાબ યે હૈ કે હમેં અલ્લાહ તઆલા સે કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગની ચાહિએ. ઈસકી તરફ સે ભી હમારે અન્દર બળી ગફલત પાઈ જાતી હૈ. બીસોં ઈન્સાનોં કો કબ્રસ્તાન પહુંચા કર આ ગએ, મગર કભી અપને લિએ અઝાબે કબ્ર સે પનાહ નહીં માંગી ઔર કભી યે દુઆ નહીં કરતે કે યા અલ્લાહ ! હમેં ઔર હમારે માં-બાપ, હમારે એહલો અયાલ કો કબ્ર કે અઝાબ સે બચા. તા હમ કબ્ર કા અઝાબ બિલ્કુલ બરહક હૈ.

હઝરત આઈશા સિદીકા (રદી.) ફરમાતી હૈ કે એક મરતબા મેરે પાસ એક યહૂદી ઔરત આઈ ઔર બાતોં બાતોં મેં ઉસને

क़ब्र के अज़ाब का तज़क़िरा किया और उसने साथ ही हज़रत आर्षशा (रदी.) को दूआ दी के अल्लाह तआला तुज़को क़ब्र के अज़ाब से पनाह दे. जब वो औरत यली गई तो उसके बाद सरकारे दोआलम सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम घर में तशरीफ़ लाये. मैंने अर्ज़ किया के या रसूलल्लाह ! (सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम) अेक यडूदी औरत आर्ष थी, वो केह रही थी, क़ब्र के अन्दर अज़ाब होता है, क्या ये बात दुरुस्त है ? आं हज़रत सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम ने इरमाया, हां. अज़ाबे क़ब्र भरडक है. उसके बाद हज़रत आर्षशा (रदी.) इरमाती हैं के इर मैंने हुज़ूरे अकदस सल्लल्लाहु अलयहि वसल्लम को हमेशा डर नमाज़ के बाद क़ब्र के अज़ाब से पनाह मांगते हुअे देबा.

आपका ये अमल हमारे लिअे तालीम है के अेक दिन मरने के बाद क़ब्र में ज़रूर जाना है. अगर क़ब्र में राहत मिल गई तो इर आगे भी राहत ही राहत है और अगर पुढा नभ्वास्ता वहां अज़ाब हो गया तो इर आगे की मंज़िलें और कठिन होंगी, ईस लिअे हज़रत उस्मान बिन अफ़्फ़ान (रदी.) का मामूल था के जब आप किसी क़ब्र पर तशरीफ़ ले जाते तो ईतना रोते के आप की दाण्डी मुबारक आंसुओं से तर हो जाती. किसी ने उनसे सवाल किया के हज़रत ! आप जन्नत और जहन्नम के तज़क़िरे पर ईतना नहीं रोते, जितना क़ब्र पर जाने के बाद आप रोते हैं. आपने जवाब में ईरशाद इरमाया के ये क़ब्र आभिरत की मंज़िलों में से पेडली मंज़िल है. जो शम्स यहां अज़ाबे क़ब्र से नज़ात पा गया तो बाकी मंज़िलों पर भी वो कामियाब होता यला जाअेगा और पुढा

નખ્વાસ્તા અગર વો ઈસી મંજિલ પર ફંસ ગયા ઔર ઉસકો અઝાબે કબ્ર શુરૂઅ હો ગયા તો ફિર આગે ઉસકે લિએ ઔર ઝિયાદા દુશ્વારિયાં ઔર મુશ્કિલાત હોગી. ઈસ લિએ ઈસ પેહલી મંજિલ કી બળી ફિક હોતી હૈ કે ખુદા કરે કે યે આફિયત કે સાથ ગુઝર જાએ, સલામતી કે સાથ ગુઝર જાએ તાકે આગે કી મંજિલે આસાન સે આસાન તર હોતી ચલી જાએ.

આલમે બરઝખ ઔર ઉસકી મિસાલ

યે અઝાબે કબ્ર આલમે બરઝખ મેં હોતા હૈ. જો ઈસ દુનિયા સે અલાહિદા એક આલમ હૈ. જિસ ગળહે મેં હમ મૈયત કો ઉતારતે હૈં ઉસમેં અઝાબ નહીં હોતા હૈ. ઉસમેં તો હમ મૈયત કો જિસ હાલત મેં ઉતારતે હૈં વૈસી હી રેહતી હૈ. અલબત્તા ઉસકી રૂહ આલમે બરઝખ મેં પહુંચ જાતી હૈ ઔર ફિર આલમે બરઝખ સે ઉસકી રૂહ કા જિસ્મ સે તઅલ્લુક રેહતા હૈ. અઝાબ, સવાબ, આરામ, રાહત યે સબ આલમે બરઝખ મેં દરઅસલ રૂહ કો હોતા હૈ લેકિન ઉસકે સાથ સાથ યે જિસ્મ વહાં કી રાહત ઔર તકલીફ કો મેહસૂસ કરતા હૈ.

ઈસકી મિસાલ બિલ્કુલ ઐસી હૈ જૈસે કોઈ આદમી સો રહા હો ઔર ખ્વાબ કે અન્દર ઉસકો મારા જા રહા હો, યા જલાયા જા રહા હો, કતલ ક્રિયા જા રહા હો, અબ ખ્વાબ કે અન્દર તો યે સબ હાલાત ઉસ પર ગુઝર રહે હૈં, લેકિન હમ ઉસકો બિલ્કુલ ઠીક ઠીક સોયા હુવા દેખ રહે હૈં. અલબત્તા ઉસકે જિસ્મ પર થોળે બહુત આસાર મેહસૂસ કર લેતે હૈં કે વો ડર રહા હૈ યા કપકપા રહા હૈ, યા ઉસકા જિસ્મ હરકત કર રહા હૈ ઔર અગર ખ્વાબ કે અન્દર બળી બળી નેઅમતેં હાસિલ કર રહા હૈ

तब भी हमें यहाँ सोता हुआ मेहसूस होता है, न जाता हुआ नजर आता है, न पीता हुआ नजर आता है। मगर ज्वाब में भा रहा है, पी रहा है, सैरो तइरीह कर रहा है। बस इस दुनिया के अन्दर मैयत के अजाब और सवाब को समझने के लिये ये एक मिसाल काफी है।

लेकिन कभी कभी अल्लाह तआला ईश्वर और नसीहत के लिये इस दुनिया के अन्दर भी कब्र का अजाब दिखा देते हैं और कभी वहाँ की नेअमतें दिखा देते हैं और ये सिलसिला सरकारें दो आलम सल्लल्लाहु अलैयहि वसल्लम से चला आ रहा है। उलमाओ किराम ने इस मौजू पर बणी बणी किताबें तेहरीर करमाई हैं और अपने अपने जमाने के वो वाकिआत लिखे हैं जिन में कब्र का अजाब बेदारी की हालत में या ज्वाब की हालत में देखा गया है।

अजाबे कब्र का एक वाकिआ

हाज़िज़ा ईब्ने रज्जब हम्बली (रह.) ने अपनी किताब 'अहवालुल कुबूर' में लिखा है कि एक साहब ने ज़िक्र किया कि मैं अपनी ज़मीन पर काम किया करता था। एक दिन शाम के वक़्त जब मैं घर की तरफ़ वापस जाने लगा तो रास्ते में मगरिब का वक़्त हो गया। रास्ते में करीब ही एक मक़बरा था। मैंने मगरिब की नमाज़ वहाँ पढ़ने का इरादा कर लिया। युनान्घे मैंने और मेरे अक-दो साथियों ने वहाँ जा कर मगरिब की नमाज़ अदा की और मगरिब की नमाज़ अदा करके शाम के मामूलात और तस्बीहात वहीं बैठ कर पूरी कर रहा था और जब आहिस्ता आहिस्ता अंधेरा छाने लगा तो यक़ायक़ मुझे

किसी के कराहने की आवाज़ सुनाई दी, मैंने धीरे-धीरे देखा तो कुछ नज़र न आया. थोड़ी देर के बाद फिर 'हाय हाय' की आवाज़ सुनाई दी, जिसकी वजह से मैं उर गया और मेरे रोंगटे भरे खड़े हो गये, फिर जब मैंने आवाज़ की तरफ़ ध्यान लगाया तो क़ब्र के अन्दर से आ रही थी. मैं क़ब्र के पास गया और अपने कान क़ब्र से लगाये तो क़ब्र के अन्दर से 'हाय हाय' की आवाज़ के साथ ये आवाज़ भी आ रही थी कि "मैं तो नमाज़ भी पढ़ा करता था और रोज़े भी रक्खा करता था, फिर मुझे ये सज़ा क्यों दी जा रही है?" और उसकी आवाज़ ऐसी दर्दनाक थी कि मैं बयान नहीं कर सकता. फिर मैं उस क़ब्र के पास से उठा और मेरे जो दूसरे साथी करीब ही नमाज़ पढ़ रहे थे उनको बुला कर ले आया और उनसे कहा कि तुम भी ज़रा ये आवाज़ सुनो, वाक़िअतन ये आवाज़ आ रही है, या मेरे ज़हन का फलल है. जब उन्होंने कान लगाये तो उनको भी ये आवाज़ सुनाई दी. उन्होंने बताया कि ये समयमुय आवाज़ आ रही है, तुम्हारे दिमाग का फलल नहीं है. बहरहाल उस रोज़ तो हम जल्दी से अपने मामूलात पूरे करके वापस चले गये, दूसरे दिन मैं फिर वापसी में मगरिब की नमाज़ पढ़ने के लिये उसी मक़बरे में गया और ये सोच कर गया कि मैं जाकर आज भी वो आवाज़ सुनूंगा, क्या वो आवाज़ आज भी आ रही है या नहीं? सुनान्हे आज भी मैंने वहाँ जाकर पेहले मगरिब की नमाज़ अदा की और फिर अपने मामूलात में मशगूल हो गया. फिर बिल्कुल उसी तरह आज भी क़ब्र से आवाज़ आने लगी. जिस तरह गुज़िश्ता

કલ આ રહી થી ઓર મૈં ને કબ્ર કે પાસ જાકર કાન લગાએ તો વહી અલ્લાહ સુને, જો કલ સુને થે. લિહાજા અબ મુઝે યકીન હો ગયા કે ઉસ મુરદે કો કબ્ર કા અઝાબ હો રહા હૈ, ફિર જબ મૈં વહાં સે લૌટા તો મુઝ પર શદીદ ખૌફ તારી હો ગયા ઓર ખૌફ કી વજહ સે દો માહ તક મુઝે બુખાર ચળહા રહા.

આમ તૌર પર અઝાબે કબ્ર પોશીદા રેહને કી વજહ

અહાદીસ મેં હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને વાજેહ તૌર પર ફરમાયા હૈ કે કબ્ર મેં મૈયત કો જો અઝાબ હોતા હૈ, ઉસંકી ચીખો પુકાર કી આવાઝ ઈન્સાન ઓર જિન્નાત કે અલાવા બાકી તમામ મખ્લૂક સુનતી હૈ ઓર ઈન્સાન ઓર જિન્નાત કો ઈસ લિએ આવાઝ સુનાઈ નહીં દેતી કે અગર ઉનકો ભી આવાઝ સુનાઈ દેને લગે તો સારે કે સારે રાહે રાસ્ત પર આ જાએ. જિતને કાફિર હૈં વો સબ ઈમાન લે આએ ઓર જો મુસલમાન બેદીન ઓર ફિસ્કો હુઝૂર મેં મુબ્તલા હૈં, વો સબ અપની ઈસ્લાહ કર કે નેક ઓર પારસા બન જાએ, તો ફિર સારા ઈમ્તિહાન ખત્મ હો જાએ ઓર મક્સૂદ ફૌત હો જાએ. ક્યોં કે યે દુનિયા દારૂલ અમલ હૈ, દારૂલ જાઝા નહીં હૈ. યહાં ઈમાન બિલ ગૈબ મોતબર હૈ કે ન કુછ દેખા હૈ ઓર ન અકલ મેં કુછ આતા હૈ. મગર હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને જો ફરમા દિયા ઉસ પર હમારા ઈમાન હૈ. દેખને સે હમેં ઈતના યકીન ન આતા જિસ તરહ બિન દેખે હુઝૂર કે ફરમાન પર હમેં યકીન હૈ, બસ ઉસી ઈમાન કી કીમત હૈ ઓર ઉસી પર અજર વ સવાબ હૈ.

लेकिन ये अल्लाह तआला की रहमत है के क़ब्र के इस अज़ाब को नज़रों से ओझल करने के बावजूद कभी कभी कहीं कहीं हमें दिखा देते हैं और इस दिअे दिखा देते हैं, ताके हम उससे ईब्रत पकें और सबक सिखें.

अज़ाबे क़ब्र का ससब 'गुनाह' है

ये बात हर मुसलमान जानता है के क़ब्र का अज़ाब गुनाहों पर होता है और ये अज़ाबे क़ब्र इस दिअे रभा गया है, ताके हम लोग गुनाहों से भाग आ जायें. अल्लाह तआला ने जो अहकाम बजावाने के दिअे दिअे हैं, उनको बजावायें और गुनाहों से अपने आप को बचाने की इक करें, अगर भुदा नभ्वास्ता हमने अपने आप को गुनाहों से बचाने की कोशिश न की और कोई मुसलमान बगैर तौबा किअे इस दुनिया से चला गया, तो फिर क़ब्र का अज़ाब होना यकीनी है. यूँ अल्लाह तआला जिसको चाहें मुआफ़ करमां दें. उनकी मुआफ़ी की कोई हद नहीं है, उनकी रहमत की कोई इन्तिहा नहीं है, लेकिन कायदा और ज़ाबता यही है के जो शप्स बगैर तौबा किअे दुनिया से चला जायेगा और गुनाहों के साथ उनके पास जायेगा तो क़ब्र में पहुँचते ही उसको अज़ाब होगा. जब ये बात है तो हम सब को गुनाहों से बचने की बहुत ज़ियादा इक करने की ज़रूरत है, हम लोग अल्लाह के इज़ल से नमाज़ भी पण्ड लेते हैं, ज़िक्र भी कर लेते हैं, तिलावत भी हो जाती है, तस्बीहात भी पण्ड ली जाती है, लेकिन जब हम अपना ज़ाईजा लेते हैं तो हमें अपने अन्दर ये बात नुमायां तौर पर नज़र आती है के गुनाहों के छोड़ने में हम लोग बहुत काहिल

ઔર સુસ્ત હૈ, બળે બળે ગુનાહોં કે અન્દર હમ મુખતલા હૈ ઔર હમ ઉનકો ગુનાહ ભી નહીં સમજતે ઔર ઉનકે છોળને કી ફિક ભી નહીં કરતે ઔર ગુનાહોં કે અન્દર યે ખાસિયત મુસલ્લમ હૈ કે જબ કોઈ શખ્સ કિસી ગુનાહ કો મુસલસલ કરતા રેહતા હૈ તો આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસકે દિલ સે ઉસકી બુરાઈ નિકલ જાતી હૈ, ઉસ ગુનાહ કા ગુનાહ હોના દિલ સે નિકલ જાતા હૈ, તો ફિર તૌબા કી તૌફીક ભી કમ હોતી હૈ, કયું કે અબ ઉસકા ઝમીર ઉસકો ઈસ ગુનાહ પર મલામત કરના છોળ દેતા હૈ ઔર જિસ દિન ઝમીર મર ગયા તો ફિર સમજ લો કે તૌબા કી શાયદ હી ઉસકો તૌફીક હો, ગુનાહોં કે અન્દર હમારા મઆમિલા યહી હૈ કે ગુનાહ હમ કરતે ચલે જા રહે હૈ, યહાં તક કે હમ ગુનાહ કે આદી હો ગએ હૈ ઔર આદી હોને કે બાદ બાઝ ગુનાહ હમારે અન્દર ઐસે આમ હો ગએ હૈ કે બઝાહિર ઐસા લગતા હૈ કે ઈનસે બચને કા શાયદ હમ ઈરાદા ભી નહીં રખતે ઔર જબ કિસી ગુનાહ સે બચને કા ઈરાદા હી ન હો તો ફિર તૌબાકી તો ફિક કહાં સે હોગી ? ઔર જબ તૌબા કી તૌફીક ન હુઈ તો ફિર આંખ બન્દ હોતે હી કયા હોગા ? અલ્લાહ તઆલા બચાએ, ઈસમેં શદીદ ખતરા હૈ કે આંખ બન્દ હોતે હી અંઝાબે કબ્ર શુરૂઅ ન હો જાએ.

ટી.વી. કા ગુનાહ

યૂં તો હમ સુબહ સે શામ તક બહુત ગુનાહ કરતે હૈ, લેકિન ઈસ વકત મેં સિર્ફ એક ગુનાહ કા તઝકિરા કરના ચાહતા હૂં ઔર વો ટી.વી. દેખને કા ગુનાહ હૈ. અબ દેખિએ યે ગુનાહ કિતના આમ હૈ સારી દુનિયા મેં ફેલ ગયા હૈ યહાં તક કે જો

લોગ પાંચ વક્ત કે નમાઝી હૈં, હાજી હૈં, રોઝા રખને વાલે હૈં, વો ભી ઈસ ગુનાહ કે અન્દર મુખ્તલા હૈં. મેરે ખ્યાલ મેં શાયદ હી કોઈ શખ્સ હોગા જો ઈસ ગુનાહ કો ગુનાહ સમઝતા હો. ઔર અબ યે ગુનાહ તેઝી સે બખ્ષતા હી ચલા જા રહા હૈ ઔર રોઝ બરોઝ ઈસમેં ઈઝાફા હો રહા હૈ. ઈસ ગુનાહ સે બચને વાલે અબ ઝિયાદા નઝર નહીં આતે ઔર મુખ્તલા હોને વાલે બખ્ષતે ચલે જા રહે હૈં ઔર અબ તો બળે બળે ડિશ એન્ટીના લગને શુરૂઆ હો ગએ હૈં. જિસ કે ઝરિએ સારી દુનિયા કી ફિલ્મેં ઘર બૈઠે બૈઠે બઆસાની દેખી જા સકતી હૈં. ઘર ઘર સિનેમા હાલ બના હુવા હૈ. પેહલે સિનેમા જાકર ફિલ્મ દેખને કો ઈસ કદર બુરા ઔર ઝલીલ કામ સમઝા જાતા થા કે કોઈ શરીફ આદમી એસા કરને કા તસવ્વુર નહીં કર સકતા થા, લેકિન અબ વહી શુરૂઆ ઘર કે અન્દર નિહાયત બેબાકી કે સાથ ઔર સારે એહલે ખાના કે સાથ, બેટિયો ઔર બેટોં કે સાથ બૈઠ કર ફિલ્મેં દેખ લેતે હૈં ઔર ઈસ પર ઉન્હેં ઝર્આ બરાબર હયા ઔર શર્મ મેહસૂસ નહીં હોતી. યે કયા હો ગયા ? બાત યે હૈ કે ઈસ બુરાઈ કી શનઆત દિલ સે નિકલ ગઈ હૈ ઔર ઈસકા ગુનાહ હોના ઝહેન સે નિકલ ગયા, ઈસકી બુરાઈ ઝહેન સે નિકલ ગઈ, હયા કા ખાત્મા હો ગયા, બસ ઈસી કા યે નતિજા હૈ. અલ્હયાલુ બિલ્લાહ.

ફિલ્મ દેખ કર ઈસાલે સવાબ

તાજ્જુબ કી બાત યે હૈ કે ઈસ ગુનાહ કો ગુનાહ ભી નહીં સમઝતે, ઈસ પર એક અઝીબ વ ગરિબ વાકિઆ યાદ આયા, યે વાકિઆ એક રિસાલા 'ટી.વી. કી તબાહ કારિયાં' કે અન્દર

લિખા હુઆ હૈ કે એક સાહબ લાહોર કે રહેને વાલે થે, ઉનકી વાલિદા કિસી તકરીબ મેં શિરકત કે લિએ કરાંચી આઈ હુઈ થી, યહાં આકર વો બીમાર હુઈ. ઉનકો અસ્પતાલ મેં દાખીલ કિયા ગયા ઓર ઉન સહાબ કો લાહોર મેં ઈતતિલા દી ગઈ, વો ભી લાહોર સે કરાંચી આ ગએ. પુરી તવજજોહ સે ઉનકા ઈલાજ કિયા ગયા, લેકિન બિલ્આખીર ઉનકા ઈનતિકાલ હો ગયા ઓર ઉનકો કફના કર દફન કર દિયા ગયા. જબ વો શખ્સ અપની વાલિદા કો દફન કર કે કબ્રસ્તાન સે વાપસ આ રહે થે તો રાસ્તે મેં એક મૈદાન કે અન્દર દેખા કે શામિયાને લગે હુવે હૈં, કન્નાતેં કસી હુઈ હૈં. યે સમજે કે કોઈ સિયાસી જલ્સા હો રહા હૈ લેકિન જબ વો માલુમ કરને કે લિએ અન્દર ગએ તો વહાં દેખા ફિલ્મ ચલ રહી થી ઓર તમામ લોગ મૈદાન મેં બેઠે હુએ ફિલ્મ દેખ રહે થે. ઉન સહાબ ને લોગોં સે પુછા કે યે કયા માઝરા હૈ ? લોગોંને બતાયા કે એક સાહબકા ઈનતિકાલ હો ગયા થા. આજ ઉન કા ચેહલુમ હો રહા હૈ ઓર હમ સબ ઉનકે ચેહલુમમેં શરીક હૈં. મરહુમ કો યે ફિલ્મ બહુત પસંદ થી, ઈસ લિએ હમ ઉનકે ઈસાલે સવાબ કે લિએ યે ફિલ્મ દેખ રહેં હૈં. તાકે ઉનકો ઈસકા સવાબ પહુચે. નઊઝુ બિલ્લાહ.

અબ બતાઈયે ! ઈસ અમલ કે ઝરિએ ઈસાલે સવાબ હોગા યા ઈસાલે અઝાબ હોગા. હમારી ઝહેની સોચ કહાં તક પહુંચ ગઈ હૈ, હમારા દીન સે પસ્તી કા અલમ કહાં તક પહુંચ ગયા હૈ, અબ હમારા યે હાલ હૈ કે એક હરામ ઓર નાજાઈઝ કામ કો ચેહલુમ કે ઈસાલે સવાબ કે લિએ કિયા જા રહા હૈ.

ટી. વી. ગુનાહો કા મજમુઆ હૈ

અબ એસે લોગ ભી બકસરત હોંગે જો યે સમજતે હો કે ટી.વી. દેખને મેં કયા હર્જ હૈ યુનાન્યે ટી.વી. દેખને વાલોં મેં અકસર લોગ યે કેહ દેતે હૈ કે ટી.વી. દેખનેમેં કયા હર્જ હૈ ? અફસોસ ! જિસ ચીઝ કે ગુનાહ હોને મેં કોઈ શક નહીં આજ ઉસકા ગુનાહ હોના સમજ મેં નહીં આ રહા હૈ હાંલાકે દો તીન બાતેં તો હર મુસલમાન જાનતા હૈ કે વો ઈસ્લામમેં બિલ્કુલ હરામ હૈ ઔર યે ચીઝેં ટી.વી. કે અન્દર મૌજુદ હૈ. જિનમેં (૧) એક ગાના બજાના હૈ, યે ઈસ્લામ મેં બિલ્કુલ હરામ હૈ ઔર હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે મુતઅદદ ઈરશાદાત ઈસકી હુરમત પર મૌજુદ હૈ.

(૨) દુસરે ગાના બજાને કે આલાત કા ઈસ્તિમાલ ભી મુસ્તકિલ નાજાઈઝ ઔર ગુનાહ હૈ. મસલન ઢોલક, સારંગી, બાંસૂરી, હારમુનિયમ, ડિસ્કો. ઈન સબ આલાત કા ઈસ્તિમાલ ગુનાહ ઔર નાજાઈઝ હૈ. હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા વાઝેહ ઈરશાદ હૈ કે “મૈં દુનિયા મેં પયગમ્બર હી ઈસ લિએ બનાકર ભેજા ગયા હું, તાકે દુનિયા સે ગાને બજાને કે આલાત કો મિટા દું” ઔર હમ મુસલમાન હો કર ભી ઈન કો ઈસ્તિમાલ કર-રહે હૈ ઔર ખાસ તૌર પર ટી.વી. કે અન્દર ઈન આલાત કા ભરપુર ઈસ્તિમાલ પાયા જાતા હૈ.

ટી.વી ઔર બદ નિગાહી

(૩) ત્રીસરે ના મેહરમ મદ્દો ઔર ઔરતોં કા આપસ મેં ઈખ્તિલાત દિખાયા જાતા હૈ, યે તો ઈસકી રૂહ હૈ. વો ટી.વી., ટી.વી. નહીં જિસ મેં મદ્દ ઔર ઔરત કા ઈખ્તિલાત ના દિખાયા જાએ, ઈસકે અલાવા ટી.વી. મેં રક્સ દિખાયા જાતા હૈ, કોઈ ફિલ્મ રક્સ સે ખાલી નહીં. યે રક્સ ખુદ એક મુસ્તકિલ ગુનાહ ઔર હરામ હૈ. કુરઆને કરીમ ને મદ્દો ઔર ઔરતોં કો સાફ સાફ યે હુકમ દિયા હૈ કે

“યાની આપ ઈમાનદાર મદ્દો સે ફરમા દેં કે વો અપની નજરોં કો નીચે કર લેં ઔર અપની શર્મગાહોં કી હિફાજત કરેં ઔર મુસલમાન ઔરતોં સે ભી ફરમા દેં કે વો ભી અપની નજરોં કો નીચી રખેં ઔર અપની શર્મગાહોં કી હિફાજત કરેં ઔર અપની આરાઈશ ઔર ઝેબાઈશ કો ઝાહિર ન કરેં.”

અબ કુરઆને કરીમ કા હુકમ તો યે હૈ કે નજરોં કો નીચી રખેં ઔર ટી.વી. કે અન્દર નજર ડાલના હી મકસૂદ હૈ ઔર કિસી મદ્દ કા કિસી ઔરત પર, યા કિસી ઔરત કા કિસી મદ્દ પર શહેવત સે નજર ડાલના ઈસકો હદીસ શરીફ મેં આખોં કા ઝિના કરાર દિયા ગયા હૈ, ઈસ લિએ આંખોં સે દેખના આંખોં કા ઝિના હૈ, હાથ સે ઘૂના હાથ કા ઝિન્ન હૈ ઔર ફિર દેખને કે લિએ પૈરોં સે ચલ કર જાના, પૈરોં કા ઝિના હૈ ઔર દિલ મેં ખ્વાહિશ ઔર તમન્ના કરના યે દિલ કા ઝિના હૈ. યે સબ કુછ ટી.વી. કે અન્દર હોતા હૈ, યાહે ખબરનામા હો યાહે ડ્રામા હો, યાહે ફિલ્મ હો, યાહે કોઈ ઈશ્તિહાર હો, હર જગહ યહી રૂપ સામને હોતા હૈ કે એક મદ્દ ઔર એક ઔરત ઔર

દેખનેવાલોં કા સારા મન્શા જિન્સી તસ્કીન ઔર અપની શહવત કો પૂરા કરના ઔર ઈસી ખ્વાહિશ સે ઉસ પર નઝર ડાલના ઔર ફિર ઘન્ટોં ઉસ પર નઝર જમાએ રખના, યે સબ કામ આંખોં કા ઝિના હૈ. યે ગુનાહ કી વો મોટી મોટી બાતેં હૈ જિનકો હમ રોઝ મર્યા સુનતે રેહતે હૈ ઔર પળહતે રેહતે હૈ. લેકિન ફિર કયા વજહ હૈ કે ટી.વી. કે અન્દર હમેં ગુનાહ કી યે બાતેં નઝર નહીં આતી ઔર હમ યે સમઝતે હૈ કે ટી.વી. દેખને મેં કોઈ હર્ઝ નહીં. બહરહાલ, ઈસકે ગુનાહ હોને મેં કોઈ શક નહીં. અબ અગર હમ ઉસકો ગુનાહ ન સમઝેં તો યે હમારી નાસમઝી હૈ. ઈન્હીં ગુનાહોં કી વજહ સે હમારે તમામ ઉલ્માને ટી.વી. દેખને ઔર ઉસકે ઘર મેં રખને કો ગુનાહ ઔર નાજાઈઝ કરાર દિયા હૈ ઔર ઈસકે બારેમેં ઉનકે ફતાવા મૌજૂદ હૈ.

ટી.વી. કે સાથ દફન હોને કા ઈબ્રતનાક વાકિઆ

જબ સે ટી.વી. દેખને કા રિવાજ બળ્હા હૈ ટી.વી. દેખને વાલોં કે મરને કે બાદ કબ્ર મેં અઝાબ હોને કે બળે હી ઈબ્રતનાક વાકિઆત ભી સામને આ રહે હૈ, જિસસે હમેં ફૌરન સબક લેના ચાહિએ કયૂં કે અલ્લાહ તઆલા યે વાકિઆત ઈસી લિએ દિખાતે હૈ તાકે હમ લોગ ઈબ્રત હાસિલ કરેં.

યુનાન્યે ઉસી રિસાલે “ટી.વી. કી તબાહ કારિયાં” મેં એક ઔરત કા બળા ઈબ્રતનાક વાકિઆ લિખા હૈ કે રમઝાન શરીફ કે મહીને મેં ઈફતાર કે વક્ત ઘર મેં એક માં ઔર બેટી થી, માં ને બેટી સે કહા કે આજ ઘર પર મેહમાન આને વાલે હૈ,

ઈફતારી તૈયાર કરની હૈ, ઈસ લિએ તુમ ભી મેરે સાથ મદદ કરો ઔર કામ મેં લગો ઔર ઈફતારી તૈયાર કરાઓ. બેટી ને સાફ જવાબ દિયા કે અમ્મા ઈસ વક્ત ટી.વી. પર એક ખાસ પ્રોગ્રામ આ રહા હૈ, મૈં ઉસકો દેખના ચાહતી હૂં. ઉસસે ફારિગ હોકર કુછ કહુંગી. ચૂંકે વક્ત કમ થા ઈસ લિએ માં ને કહા કે ઉસકો છોડો, પેહલે કામ કરાઓ. મગર બેટી ને માં કી બાત સુની અન સુની કર દી ઔર ફિર ઈસ ખ્યાલ સે ઉપર કી મંજિલ મેં ટી.વી. લેકર ચલી ગઈ કે અગર મૈં યહાં નીચે બૈઠી રહી તો માં બાર બાર મુઝે મના કરેગી ઔર કામ કે લિએ બુલાએગી. યુનાન્યે ઉપર કમરે મેં અન્દર જાકર અન્દર સે કુન્ડી લગાઈ ઔર પ્રોગ્રામ દેખને મેં મશગૂલ હો ગઈ. નીચે માં બેચારી આવાઝ દેતી રેહ ગઈ. લેકિન ઉસને કુછ પરવાહ ન કી. ફિર માં સે ઈફતારી કે લિએ જો તૈયારી હો સકી ઉસને કર લી. ઈતને મેં મેહમાન ભી આ ગએ ઔર સબ લોગ ઈફતારી કે લિએ બૈઠ ગએ. માં ને ફિર લળકી કો આવાઝ દી તાકે વો ભી આકર રોઝા ઈફતાર કર લે, લેકિન બેટીને કોઈ જવાબ નહીં દિયા તો માં કો તશવીશ હુઈ. યુનાન્યે વો ઉપર ગઈ ઔર દરવાઝે પર જાકર દસ્તક દી ઔર ઉસકો આવાઝ દી, લેકિન અન્દર સે કોઈ જવાબ ન આયા તો અબ માં ઔર ઘબરા ગઈ કે અન્દર સે કોઈ જવાબ કયોં નહીં આ રહા હૈ. યુનાન્યે માં ને ઉસકે ભાઈયોં ઔર ઉસકે બાપ કો ઉપર બુલાયા, ઉન્હોંને આવાઝ દી ઔર દસ્તક દી, મગર જબ અન્દર સે કોઈ જવાબ ન આયા તો બિલ્આખિર દરવાઝા તોળા ગયા. જબ દરવાઝા તોળ કર અન્દર ગએ તો દેખા કે ટી.વી. કે સામને ઔધે મુંહ

ઝમીન પર પળી હૈ ઔર ઈન્તિકાલ હો ચુકા હૈ. અબ સબ ઘરવાલે પરેશાન હો ગએ ઉસકે બાદ જબ ઉસકી લાશ ઉઠાને કી કોશિશ કી તો ઉસકી લાશ ન ઉઠી ઔર ઐસા મેહસૂસ હોને લગા કે વો કઈ ટન વઝની હો ગઈ હૈ, અબ સબ લોગ પરેશાન કે ઉસકી લાશ ક્યોં નહીં ઉઠ રહી હૈ, ઈસી પરેશાની કે આલમ મેં એક સાહબ ને જો ટી.વી. ઉઠાયા તો ઉસકી લાશ ભી ઉઠ ગઈ ઔર હલ્કી હો ગઈ. અબ સૂરતે હાલ યે હો ગઈ કે અગર ટી.વી. ઉઠાએં તો ઉસકી લાશ હલ્કી હો જાએ ઔર અગર ટી.વી. રખ દેં તો ઉસકી લાશ ભારી હો જાએ. ઈસ તરહ ટી.વી. ઉઠાકર ઉસકી લાશ નીચે લાએ ઔર ઉસકો ગુસલ દિયા, કફન દિયા. જબ ઉસકા જનાઝા ઉઠાને લગે તો ફિર ઉસકી ચારપાઈ ઐસી હો ગઈ, જૈસે કિસી ને ઉસકે ઉપર પહાળ રખ દિયા હો. લેકિન જબ ટી.વી. કો ઉઠાયા તો આસાની સે મસેહરી ભી ઉઠ ગઈ. તમામ એહલે ખાના શર્મિન્દગી ઔર મુસીબત મેં પળ ગએ. બિલ્આખિર જબ ટી.વી. જનાઝે કે આગે આગે ચલા તબ ઉસકા જનાઝા ઘર સે નિકલા. અબ ઈસી હાલત મેં ટી.વી. કે સાથ ઉસ પર નમાઝે જનાઝા પળહી ગઈ ઔર કબ્રસ્તાન લે જાને લગે. આગે ટી.વી. પીછે જનાઝા ચલા. ફિર કબ્રસ્તાન મેં લે જાને કે બાદ જબ મૈયત કો કબ્ર મેં ઉતારા ઔર કબ્ર કો બન્દ કર કે ઔર ઉસકો ઠીક કરકે જબ લોગ વાપસ જાને લગે તો લોગોં ને કહા કે અબ ટી.વી. વાપસ લે ચલો લેકિન જબ ટી.વી. ઉઠાકર લે જાને લગે તો ઉસ લળ કી કી લાશ કબ્ર સે બાહિર આ ગઈ. કિતની ઈબ્રત કી બાત હૈ. અય અકલમન્દોં ઈબ્રત હાસિલ કરો !

લોગોં ને જલ્દી સે ટી.વી. કો વહીં રખા ઓર દોબારા ઉસકી લાશ કો કબ્ર કે અન્દર કર કે કબ્ર બન્દ કી ઓર દોબારા ટી.વી. કો ઉઠાકર ચલે તો દોબારા ઉસ લળકી કી લાશ કબ્ર સે બાહિર આ ગઈ. અબ લોગોં ને કહા કે યે તો ટી.વી. કે સાથ હી દફન હોગી, ઉસકે અલાવા કોઈ ઓર સૂરત નઝર નહીં આતી આબિરકાર ઉસકી લાશ કબ્ર મેં તીસરી બાર રખી ઓર ટી.વી. ભી ઉસકે સિરહાને રખ દિયા ગયા ઓર ઉસકે સાથ હી ઉસકો દફન કરના પળા. અલ્ખયાલુ બિલ્લાહ.

અબ આપ સોચિએ કે ઉસ લળકી કા કયા હશર હુવા હોગા ઓર કયા અંજામ હુવા હોગા. હમારે ઈબ્રત કે લિએ અલ્લાહ તઆલા ને હમેં દિખા દિયા, અબ ભી અગર હમ ઈબ્રત ન પકળેં તો યે હમારી હી નાલાયકી હૈ, વરના અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે તો ઈત્તમામે હુજજત હૈ. યે તો લળકી કા વાકિએ થા, અબ એક મર્દ કા કિસ્સા સુન લિજિએ.

ટી.વી. ખરીદને પર અઝાબે કબ્ર

સઉદી અરબ મેં દો દોસ્ત રેહતે થે, એક રિયાઝ મેં, એક જિદ્દાહ મેં. દોનોં નેક સાલેહ આદમી થે. દોનોં કે દરમિયાન આપસ મેં બળી ગેહરી દોસ્તી ઓર મુહબ્બત થી. રિયાઝ વાલે દોસ્ત ને અપને બચ્ચોં કે બેહદ ઈસરાર પર ઉનકો ટી.વી. ખરીદ કર લા દિયા. અબ ઘર વાલે ટી.વી. દેખને લગે, કુછ દિનોં કે બાદ ઉસકા ઈન્તિકાલ હો ગયા. ઉસકે ઈન્તિકાલ કે બાદ જિદ્દાહ વાલે દોસ્ત ને ખ્વાબ મેં રિયાઝ વાલે દોસ્ત કી ઝિયારત કી, તો દેખા વો તકલીફ મેં હૈ. ઉસને પુછા કે ભાઈ

તુમ્હારા ક્યા હાલ હૈ ? ઉસ દોસ્ત ને જવાબ દિયા કે ક્યા બતાઉ ? જબ સે મેરા ઈન્તિકાલ હુવા હૈ, અપને ઘર વાલોં કો ટી.વી. લાકર દેને કી વજહ સે અઝાબ મેં મુબતલા હૂં. અબ વો તો ટી.વી. દેખ કર મઝે ઉળા રહે હૈં ઔર મૈં અઝાબ કે અન્દર મુબતલા હૂં ઔર મૈં હી જાનતા હૂં કે મેરા વક્ત કિસ તરહ મુસીબત કે સાથ ગુજર રહા હૈ, મૈં બહુત સપ્ત તકલીફ મેં હૂં. તુમ મેરે ઘર જાકર ઉનકો સમજાઓ કે કિસી તરહ ઘર સે ટી.વી. નિકાલ દેં તાકે મેરા અઝાબ દૂર હો જાએ. ઉસ દોસ્ત ને કહા કે અચ્છા મૈં તુમ્હારે ઘર જાકર ઉનકો સમજાઉં.

જબ સુબહ હુઈ તો ઉસકો રાત વાલા ખ્વાબ યાદ નહીં રહા ઔર સારા દિન અપને કામ કાજ મેં મશગૂલ રહા. જબ રાત કો સોયા તો ખ્વાબ મેં ફિર રિયાઝ વાલે દોસ્ત કી ઝિયારત હુઈ, ઉસને શિકાયત કી કે મૈંને તુમ સે કહા થા કે મેરે ઘર જલ્દી જાઓ, મૈં બહુત તકલીફ મેં હૂં, તુમ અભી તક મેરે ઘર નહીં ગએ. ઉસ દોસ્ત ને ફિર વાદા કર લિયા કે મૈં કલ સુબહ ઝરૂર જાઉં. યે જિદાહ વાલે દોસ્ત કેહતે હૈં કે દૂસરે દિન મેરા રિયાઝ જાને કા પુખ્તા ઈરાદા થા, લેકિન ફિર કોઈ એસા કામ પેશ આ ગયા જિસકી વજહ સે મૈં ન જા સકા. જબ રાત કો સોયા તો ખ્વાબ મેં ફિર ઉસ દોસ્ત કી ઝિયારત હુઈ, ફિર ઉસને શિકાયત કી કે તુમ મુઝ સે કેહતે હો કે મૈં જાઉં લેકિન તુમ જાતે નહીં હો ઔર મૈં યહાં બહુત સપ્ત તકલીફ ઔર અઝાબ મેં હૂં. ઉસ દોસ્ત ને વાદા કર લિયા કે કલ સુબહ ઝરૂર જાઉં.

યુનાન્હે જિદાહ વાલા દોસ્ત સુબહ હોતે હી જહાઝ કે ઝરિએ

रियाज अपने दोस्त के घर पर गया और सब घरवालों को जमा किया। फिर उनको अपना ज्वाब बताया के तुम्हारे वालिद साहब इस तरह सप्त अजाब में मुप्तला हैं और उन्हीं ने अजाब की वजह ये बताई के यूँके, मैं ने टी.वी. लाकर दिया है इस दिअे मरने के बाद से अजाब हो रहा है, मेरे घर वाले तो अैश कर रहे हैं और मैं अजाब में मुप्तला हूँ। जब उन्हीं ने अपने बाप के अजाब में मुप्तला होने के बारे में सुना तो वो लोग आरोकतार राने लगे के लाय हमारी वजह से हमारे वालिद साहब को अजाब हो रहा है। उसके बाद बणा बेटा अपनी जगह से उठा और उसने टी.वी. को उठा कर जमीन पर पटक दिया, जिस से टी.वी. के टुकणे टुकणे हो गअे वो टुकणे उठा कर उसने कौरन कुणे के डिब्बे में डाल दिअे और उसने कहा के आज के बाद हमारे घर में ये ला'नत नहीं होगी, जिस की वजह से हमारे बाप को अजाब हुआ।

जिदाह वाले दोस्त केहते हैं के मैं बहुत भुश हुआ के औलाह माशाअल्लाह साअदतमन्द है, उन्हीं ने बहुत जल्द अपने बाप की तकलीफ का ज्वाब कर लिया और अपना ली ज्वाब कर लिया। अपने बाप को ली कब्र के अजाब से जया लिया और अपने आप को ली जहन्नम के अजाब से जया लिया। फिर मैं वापस जिदाह अपने घर में आ गया। रात को सोया तो फिर ज्वाब में रियाज वाले दोस्त की जियारत हुई। अब जो देखा तो माशाअल्लाह वो मुस्करा रहा है और हशशाश बशशाश है, मैं ने उससे पुछा के कहा, क्या हाल है ? उसने

કહા કે ભાઈ, અલ્લાહ તઆલા તુમકો જઝાએ ખૈર દે, જિસ તરહ તુમ ને મેરી મુસીબત દુર કર દી, અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી મુસીબતેં ભી દૂર કરે. જિસ વક્ત મેરે બળે બેટે ને ટી.વી. ઝમીન પર પટકા હૈં ઉસ વક્ત સે મેરા અઝાબ ભી ખત્મ હો ગયા ઔર અલ્લાહ તઆલા ને મુઝે ઈસ અઝાબ સે નજાત દે દી હૈં.

નજાત ગુનાહ છોળને પર હે

બુઝુર્ગો ! યે વાકિઆત હમારે લિએ દિખાએ જા રહે હૈં, તાકે હમ ઈબ્રત લેં, કે નમાઝ પઞહને કે બાવુજુદ, ઝિક્ર કરને કે બાવુજુદ, તિલાવત કરને કે બાવુજુદ, ખુદા નખ્વાસ્તા અગર યે ગુનાહ કરતે હુએ બગૈર તૌબા કે ઈન્તિકાલ હો ગયા તો કબ્ર મેં જાતે હી અઝાબ હો સક્તા હૈં ઔર તૌબા કી તૌફીક તો જબ હી હો સક્તી હૈં જબ હમ ઉસકો ગુનાહ સમઝેં ઔર ઉસસે બચને કી કોશિશ કરે. લેકિન અગર ખુદા નખ્વાસ્તા ઈસ ગુનાહ કો હમ ગુનાહ હી ન સમઝેં, જૈસા કે બાઝ લોગોં કા હાલ હૈં, તો વો ક્યા તૌબા કરેંગે ઔર અગર ગુનાહ સમઝ કર ફિર ભી ન છોળા તો ક્યા ફાયદા હુવાં. ઈસ લિએ કે કિસી અમલ કો ગુનાહ સમઝને કા મતલબ હી યે હૈં કે યે અમલ છોળને કી ચીઝ હૈં, કરને કી ચીઝ નહીં. લેકિન હમ મામૂલી મામૂલી બહાનોં કી ખાતિર, બચ્ચોં કી વજહ સે, બીવી કે ન માનને કી વજહ સે, બચ્ચોં કે ઈધર ઉધર જાને કે બહાને ઔર ન માલૂમ હમ ને ઉસકો રખને ઔર દેખને કે લિએ કિતને ઉઝર ઔર બહાને તલાશ કિએ હુએ હૈં. યાદ રંખિએ કિસી બહાને સે ચોરી હલાલ નહીં હો સક્તી, કિસી બહાને સે શરાબનોશી

હલાલ નહીં હો સકતી, ઈસી તરહ ટી.વી. કો દેખના ભી જાઈઝ નહીં હો સકતા. યે ગુનાહ તો છોળના હી પળેગા ઔર જો છોળેગા વહી નજાત પાએગા, વહી આફિયત મેં આએગા ઔર જો કરતા રહેગા વો નજાત નહીં પાએગા.

મૈયત કંખજૂરો કે મુહાસરે મેં

એક તબ્લીગી દોસ્ત ને હિન્દુસ્તાન કાં એક કિસ્સા સુનાયા કે એક ઈલાકે મેં હમારી જમાઅત ગઈ ઔર વહાં હમ એક મસજિદ મેં ઠેહરે હુએ થે ઔર અપના કામ કર રહે થે કે યકાયક મુહલ્લે કે કુછ લોગ હમારે પાસ આએ ઔર આકર કહા કે ઝરા હમારે ઘર ચલિએ, હમ લોગ બહુત પરેશાન હૈં, હમારે ઘર મેં એક મૈયત હો ગઈ હૈ ઔર મૈયત કે સાથ અજીબ મામલા હો રહા હૈ. યુનાન્થે હમ સબ લોગ ઉનકે સાથ ચલે ગએ, જબ ઉનકે ઘર પહુંચે તો હમને અપની આંખોં સે યે દેખા કે એક ઔરત કી લાશ કમરે મેં રખી હૈ ઔર બહુત બળે બળે કંખજૂરે ઉસ લાશ કે ચારોં તરફ સર સે લે કર પાંવ તક દાએં બાએં મુંહ ખોલે બળે હૈં ઔર વો ઈતની ખૌફનાક શકલ કે થે કે ઉનકો દેખ કર ઈન્સાન કે રોંગટે બળે હો જાએં, કરીબ જાને કી કિસી કો હિમ્મત ન હો. સારે ઘર વાલે ખૌફ કે મારે દૂસરે કમરે મેં જમા થે, દેહશત કી વજહ સે કોઈ શખ્સ ઉસ કમરે મેં નહીં જા રહા થા. ઘર વાલોં ને હમ સે કહા કે આપ નેક લોગ હૈં, હમ આપકો ઈસ લિએ બુલા કર લાએ હૈં કે હમારા તો ખૌફ સે બુરા હાલ હો રહા હૈ. આખિર ઈસ મૈયત કો ભી ઉસકી જગહ પર પહુંચાના હૈ, કેસે ઈસ કો ગુસ્લ દેં ? કિસ તરહ ઈસકો યહાં

से उठाओं ? ये कंभजूरे यारों तरफ से इसको घेरे हुवे हैं, हमारा तो करीब जाते हुये पीता पानी हो रहा है. आप हमारा कुछ पण्ड कर इसाले सवाब करे और दूआ करें, ताके कम अज कम धितना मौका मिल जाये के हम इसको उसकी कब्र में उतार दें और इस ईश से सुभुक दोश हो जाओं.

ये कहते हैं के हमें भी भौंक मेहसूस हुवा, लेकिन हम देखते ही समझ गये के ये उसके किसी गुनाह का अजाब है, जिसको अल्लाह तआला ने हमारी ध्म्रत के लिये जाहिर किया है, युनान्हे हम सब अक कोने में बैठ कर उसके लिये ध्म्रतिगहार करने लगे और अल्लाह तआला से दूआ करने लगे के या अल्लाह महेरबानी इरमा और ध्म्रतनी देर के लिये इस अजाब को हटा के हम उसको गुस्ल और कफन देकर उसको उसकी कब्र तक पहुँचा दें और ये इरिजा अदा कर लें. उसके बाद काफ़ी देर तक हम पण्डते रहे, ध्म्रतिगहार करते रहे, रोते रहे और आंसू बहाते रहे. काफ़ी देर के बाद देखा के वो सब कंभजूरे अयानक मैयत का मुलासरा छोण कर अक कोने में जमा हो गये. बस हमने कहा के अल्लाह तआलाकी रहमत आ गयी है, उसने अपना इजल इरमाया. अब तुम लोग उसको गुस्ल और कफन दे दो. युनान्हे गुस्ल और कफन के बाद उसकी नमाजे जनाजा हुयी और उसे कब्रस्तान ले गये और जाकर उसको कब्र में उतार दिया. जिस वक्त कब्र में उतारा तो देखा के वो सब कंभजूरे अक कोने में जमा हैं. अल्लाह तआला हम सब की डिफाजत इरमाये. आमीन.

અઝાન કી બેહુરમતી કા વબાલ

ઉસકો દફનાને કે બાદ દોબારા ઉસકે ઘર યે પૂછને કે લિએ ગએ કે આખિર ઉસકા એસા કૌન સા અમલ થા, જિસકી વજહ સે ઉસકો યે ઈબ્રતનાક અઝાબ હુવાં ઓર ખુદા જાને અબ ઉસકે સાથ કયા હો રહા હૈ ? ઉસકી માં ને બતાયા કે વો નેક સાલેહ તો નહીં થી, બેનમાઝી થી. લેકિન એક બાત જો મુઝે યાદ હૈ શાયદ ઉસકી વજહ સે ઉસ પર અઝાબ હુવા હો. વો યે કે વો ટી.વી. દેખને કી બળી શૌકીન થી. એક દિન વો ટી.વી. દેખ રહી થી ઓર ઉસ વક્ત ઉસ પ્રોગ્રામ મેં એક રક્કાસા એક ખાસ ગાના ગા રહી થી ઓર વો ગાના ઉસ લબકી કો બહુત પસન્દ થા, ઉસી દૌરાન અઝાન શુરૂઅ હો ગઈ, મૈને ઉસસે કહા કે, બેટી ! અઝાન હો રહી હૈ, અલ્લાહ કા નામ બુલન્દ હો રહા હૈ, ઈસ ગાને કી આવાઝ બન્દ કર દો ઓર ટી.વી. બન્દ કર દો. ઉસને કહા, અમ્મા ! અઝાન તો રોઝાના હોતી રેહતી હૈ, લેકિન યે પ્રોગ્રામ ઓર યે ગાના ફિર કહાં આએગા. હમને સુનકર કહા બઝાહિર યેં માલૂમ હોતા હૈ કે મરતે હી ફૌરન યે અઝાબ શુરૂઅ હુવા હૈ, યે ઉસી ગુનાહ કા વબાલ ઓર અઝાબ હૈ. ઈસ લિએ કે ઉસને અલ્લાહ કી અઝાન કે મુકાબલે મેં ગાને કો તરજીહ દી જિસકી વજહ સે યે અઝાબ હુવા. અસ્તગ્ફિરુલ્લાહ.

ટી.વી. ઔર રમઝાન કી બેહુરમતી

હકીકત યે હૈ કે જબ આદમી ટી.વી. કા શૌકિન હો જાતા હૈ ઔર ઉસકા આદી હો જાતા હૈ તો ફિર ઉસકો દીન કી પરવાહ નહીં રેહતી. યુનાન્યે દેખ લિજિએ હમારે યહાં રમઝાન શરીફ મેં કિસ ઢિટાઈ કે સાથ ટી.વી. દેખા જાતા હૈ. એક તરફ તરાવીહ હો રહી હૈ દૂસરી તરફ ટી.વી. ચલ રહા હૈ, ફિલ્મેં આ રહી હૈ ઔર હમારે દુશ્મન ટી.વી. કે ઈન પ્રોગ્રામો ઔર ફિલ્મોં કો એસે ઔકાત મેં રખતે હૈ, તાકે મુસલમાન ઈફતાર તવજ્જોહ સે ન કર સકેં, તરાવીહ ન પઞહ સકેં. યુનાન્યે મસજિદોં મેં તરાવીહ હોતી રેહતી હૈ ઔર લોગ ઉસ વક્ત ટી.વી. દેખને મેં મશગૂલ હોતે હૈ ઔર ટી.વી. કી વજહ સે નમાઝમેં નહીં આતે.

યે ગુનાહ હર ઘર મેં બકસરત હો રહા હૈ ઔર તેઝી સે ફૈલતા ચલા જા રહા હૈ, લેકિન ઈસકા અન્જામ બળા ખરાબ હૈ, આખિરત કા અઝાબ બળા શદીદ હૈ ઔર ઈસમેં એક ગુનાહ નહીં હૈ બલ્કે યે બહુત સે ગુનાહોં કા મજમૂઆ હૈ. એસી સૂરત મેં હમેં ઈસ ગુનાહ સે અપને આપકો બચાના ચાહિએ, અપને ઘર વાલોં કો બચાના ચાહિએ. ઈસ મજલિસ મેં જિતને હઝરાત યહાં જમા હૈ, અગર હમ સબ અપને આપ કો ઈસ ગુનાહ સે બચા લેંગે, તો એક માહોલ બન જાએગા ઔર ઈસી તરહ આહિસ્તા આહિસ્તા માહોલ બનતા ચલા જાએગા.

પ્રિન્ટર્સ : ખતીબ કિતાબ ઘર એન્ડ પ્રિન્ટર્સ

ખાસ બજાર, તીનદરવાજા, એહમદાબાદ-૧ © ૫૩૫ ૨૪ ૬૮

અઝાબે કબ્ર સે બચને કા તરીકા

બહરહાલ, કબ્ર કા અઝાબ બરહક હૈ ઓર હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ફરમાં રહે હૈ કે કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગો, કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગો, કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગો. હમ લોગ કહાં જા રહે હૈ ? કબ્ર અપને લિએ કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગે ? પનાહ માંગને કા તરીકા યે હૈ કે ગુનાહોં સે તૌબા ભી કરે ઓર ગુનાહોં સે બચને કી ફિક કરે ઓર ઉસકે બાદ ફિર કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ માંગે તો ઉસ વક્ત પનાહ માંગના મુફીદ હોગા. લેકિન અગર હમ ન તો ગુનાહ છોળે ઓર ન હી ગુનાહોં કો છોળને કા ઈરાદા હો, તો મહજ લફઝી તૌબા કરને સે ક્યા ફાયદા ? ફિર અઝાબે કબ્ર સે પનાહ માંગને સે ક્યા ફાયદા ? ઈસ લિએ પેહલે ગુનાહોં કો છોળે. ખુસૂસન ઈન બળે બળે ગુનાહોં કો છોળ દે, મસલન ટી.વી. દેખના, સૂદ કા લેન દેન કરના, રિશ્વત લેના દેના, બદનઝરી કરના, ખ્વાતીન કા બેપરદગી ઈખતિયાર કરના. નામેહરમ મદ્દોં કે સામને બેહિજાબાના આના-જાના, તકરીબાત મેં ઓરતોં કા આરાસ્તા ઓર પૈરાસ્તા હોકર નામેહરમ મદ્દોં સે બેહિજાબાના મિલના ઝુલના હૈ, યે સબ હમારે ઈસ દૌર કે બળે બળે ગુનાહ હૈ. જિનસે બચના હમ સબ કી અવ્વલીન ઝિમ્મેદારી હૈ ઓર આઈન્દા ઈનસે બચને કી પૂરી કોશિશ કરતે રહેં ઓર ફિર અઝાબે કબ્ર સે ભી ખૂબ પનાહ માંગે. અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઓર તમામ મુસલમાનોં કો ઈન ગુનાહોં સે ઓર દીગર તમામ ગુનાહોં સે બચને કી તૌફીક અતા ફરમાએ ઓર કબ્ર કે અઝાબ સે પનાહ દે. આમીન.

વ આખિરુ દાવાના અનિલ હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન